

قلم اقتصاد

صنعت، معدن و تجارت

سه شنبه اردیبهشت ۱۴۰۵ **سال نهم، شماره ۷۶۷**

۲

یادداشت

ورشکستگی آبی؛ وقتی زمین چک‌هایمان را برگشت می‌زند

علیرضا محمودی فرد - پسادکترای حرفه‌ای آینده‌پژوهی، پژوهشگر و مدرس دانشگاه‌ها

برای دهه‌ها، گمان می‌کردیم آب همان‌قدر پایدار و همیشه‌گی است که خورشید است. هر سال برف و باران می‌بارید، رودها جاری می‌شدند و ما بی‌دغدغه از این چرخه‌ی به‌ظاهر بی‌پایان، سهم خود را برمی‌داشتیم. اما امروز، در میانه‌ی دهه‌ی ۲۰۲۰، صورت‌وضعیت تازه‌ای روی میز طبیعت گذاشته شده است: حساب جاری ما خالی شده و داریم از سرمایه‌ی اصلی مان، از ذخایر زمین‌شناختی میلیون‌ساله، خرج می‌کنیم. دانشمندان سازمان ملل به‌تازگی این وضعیت را «ورشکستگی جهانی آب» نام نهاده‌اند؛ هشداری که دیگر نه یک پیش‌بینی، که شرح واقعیتی انکارناپذیر است.

۱. **از بهره تا اصل سرمایه؛ استعاره‌ی مالی بحران**
تصور کنید آب قابل‌دسترس، «حقوق ماهانه» ماست؛ بارش باران و برف، همان «بهره‌ای» است که هر ساله به حساب‌مان اریز می‌شود؛ اما سال‌هاست که ما بیش از این بهره، از حساب خود برداشت می‌کنیم. برای جبران این کسری، به‌سراغ «سرمایه‌ی اصلی» رفته‌ایم؛ آب‌های فسیلی که طی هزارها در اعماق زمین انباشته شده‌اند و یخچال‌های طبیعی که چون گاوصندوق‌های عظیم، آب را برای روز مبادا ذخیره کرده بودند. این سرمایه، برخلاف تصور، تجدیدنپذیر است. حدود ۷۰ درصد از آب‌خون‌های عمده‌ی جهان در حال کاهش هستند و سطح نیمی از دریاچه‌های بزرگ کره‌ی زمین از دهه‌ی ۱۹۹۰ تاکنون پایین رفته است. این یعنی ما نه فقط درآمد، که اصل دارایی خود را نیز تاراج می‌کنیم.

۲. کشاورزی؛ تشنه‌ترین سهم‌خواه

بزرگ‌ترین مصرف‌کننده‌ی این سرمایه‌ی رو به زوال، بخش کشاورزی است. حدود ۷۰ درصد از آب شیرین برداشت‌شده در جهان، صرف آبیاری مزارع می‌شود و بیش از ۱۷۰ میلیون هکتار از اراضی کشاورزی آبی، در شرایط تنش آبی شدید یا بسیار شدید قرار دارند. نکته‌ی تأمل‌برانگیز آنکه بیش از نیمی از تولید غذای جهان، در مناطقی انجام می‌شود که ذخایر آبی آن رو به کاهش است.

این یعنی بحران آب، به‌سرعت در حال تبدیل شدن به بحران غذاست. وقتی چاه‌ها خشک می‌شوند و رودخانه‌ها به دریا نمی‌رسند، سفره‌های مردم نیز خالی‌تر خواهند شد.

۳. فراپوشی خاموش؛ فرونشست زمین، رنگ خطر فراپوش‌شد

یکی از ترازیک‌ترین پیامدهای این ورشکستگی، آن‌چنان که باید دیده نمی‌شود. برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی، باعث فرونشست زمین در بیش از ۶ میلیون کیلومتر مربع از کره‌ی زمین شده است؛ منطقه‌ای که نزدیک به دو میلیارد نفر در آن زندگی می‌کنند؛ در برخی نقاط، زمین سالانه تا ۲۵ سانتی‌متر نشست می‌کند.

این پدیده، نه‌تنها زیرساخت‌ها را نابود می‌کند، بلکه آسیب‌شناسی مهم‌تری دارد: ظرفیت طبیعی آب‌خون‌ها برای ذخیره‌سازی آب، برای همیشه از بین می‌رود. حتی اگر باران‌های سیل‌آسا هم بارگیرند، دیگر جایی برای ذخیره‌ی آن‌ها در زیرزمین وجود نخواهد داشت.

۴. **مرزهای ناپایدار؛ آب به‌مثابه سلاح و قربانی**
آب، هرگز مرزهای سیاسی را به رسمیت نشناخته است. ۹۰ درصد آب‌های سطحی آفریقا در حوضه‌های فرامرزی جریان دارد. این وابستگی متقابل، می‌تواند زمینه‌ساز همکاری یا تنش باشد. از مناقشه بر سر سد النهضة در نیل تا کاهش بی‌سابقه‌ی جریان آب چناب در پاکستان به دست هند، همه نشان می‌دهند که «سلاح‌سازی آب» دیگر یک تئوری توطئه نیست، بلکه واقعیتی تلخ در روابط بین‌کشورهاست.

در غزه و سودان نیز بارها شاهد بوده‌ایم که محرومیت از آب، به‌عنوان ابزاری برای فشار به‌کار گرفته شده است. این ایجاد امنیتی، بحران آب را از یک مسئله صرفاً زیست‌محیطی به یک موضوع حیاتی برای صلح و ثبات جهانی تبدیل کرده است.

۵. **فرازات از بحران؛ زیستن با «پس از بحران»**
پیام اصلی گزارش جدید سازمان ملل این است که ما دیگر در دوران «بحران آب» نیستیم؛ ما وارد عصر «پس از بحران» شده‌ایم. بحران، وضعیتی موقتی و قابل‌بازگشت است، اما ورشکستگی، حالتی مزمن و گاه غیرقابل‌جبران. وقتی یخچالی دُوب می‌شود یا آب‌خوانی فرومی‌ریزد، دیگر نمی‌توان انتظار داشت که با چند سال ترسالی، همه چیز به حالت اول بازگردد. پذیرش این واقعیت تلخ، اولین گام برای درمان است. همان‌گونه که یک مدیر مالی پس از ورشکستگی، دست از خرج‌های بی‌رویه برمی‌دارد و به بازسازی ساختاری بنگاه خود می‌پردازد، ما نیز باید از «مدیریت بحران» به «مدیریت ورشکستگی» گذار کنیم.

جمع‌بندی: بازگشتی به قاعده‌ی زرین

در هزاره‌ها، یگاناک ما در سرزمین خشک ایران، قاعده‌ای طلایی برای زندگی در کنار آب داشتند: «قات را چشمه جان، می‌حساب نمی‌کنند.» آن‌ها می‌دانستند که حق‌آبه‌ی آن سوی قنات، باید کفاف همه را بدهد و تجاوز به سهم طبیعت، خشک‌سالی و قحطی به بار می‌آورد.

ما امروز، در عصر فناوری‌های پیشرفته، همان قاعده‌ی ساده را فراموش کرده‌ایم. راه‌حل بحران کمبود آب در دهه‌ی کنونی، نه در نمک‌زدایی از دریاها به‌تاینها، نه در حفر چاه‌های عمیق‌تر و نه در انتقال آب بین‌حوضه‌ای، که در بازگشت به همان خرد دیرین است: زندگی در چارچوب «بهره»، نه تعدی به «سرمایه».

رئیس‌کل گمرک جمهوری اسلامی ایران گفت: ترخیص ۱۰۰ درصدی کالاهای اساسی با کمترین زمان و با همکاری دستگاه‌های همجوار منجر به ترخیص حدود سه میلیون تن کالاهای اساسی در ایام جنگ شد. نشست صد و شانزدهم شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان هرمزگان با حضور فرود عسگری - معاون وزیر اقتصاد - در اتاق بازرگانی بندرعباس برگزار شد.

در این نشست فرود عسگری -رئیس‌کل گمرک جمهوری اسلامی ایران -که به‌عنوان نماینده وزیر اقتصاد به این استان سفر کرده است،

رئیس کل گمرک اعلام کرد:

ترخیص ۳ میلیون تن کالای اساسی در ایام جنگ

با تأکید بر اهمیت تسهیل فرآیندهای تجاری، گمرک را یکی از دزگان کلیدی در پشتیبانی از تولید، تجارت و معیشت مردم دانست و بر تدابیر اصلاحات ساختاری، هوشمندسازی فرآیندها و تسریع در ترخیص کالاها تأکید کرد. وی با اشاره بر اهمیت تسهیل فرآیندهای تجاری، گمرک را یکی از ارکان کلیدی در پشتیبانی از تولید، تجارت و معیشت مردم دانست.

عسگری در ادامه افزود: گمرک با همکاری دستگاه‌های همجوار به یک دستورالعمل واحد رسید که تجارت را تسهیل کند. همچنین

در بازدید وزیر صمت از صنایع اصفهان و چهارمحال و بختیاری:

اولویت بندی صنایع برای واردات تجهیزات و مواد اولیه

چرخ تولید کشور را تضمین می‌کنیم.

وی از اولویت‌بندی تخصیص ارز واردات بر اساس نیازهای حیاتی کشور خبر داد و اضافه کرد: تمامی موارد احصاشده، بر اساس اولویت، برای تأمین ارز و بازگشت به مدار تولید پیگیری می‌شوند تا از بروز هرگونه کمبود آتی در کشور جلوگیری شود.

اتابک در خصوص اولویت‌بندی صنایع برای ترمیم و بازسازی خاطرنشان کرد: با توجه به حجم آسیب ها، صنایع اولویت‌بندی شده‌اند و فولاد مبارکه به‌عنوان یکی از ضروریات اولیه، در صدر این اولویت‌بندی قرار دارد؛ چراکه صنعت فولاد پس از پتروشیمی، بزرگ‌ترین عرصه تجارت بین‌المللی کشور است و سرمایه‌گذاری و زمان بر بودن آن، اقتضانات خاص خود را دارد.

وی با تأکید بر تداوم حمایت دولت از بخش صنعت تصریح کرد: بسته حمایتی صنایع که در تاریخ ۱۷ دی‌ماه به تصویب هیات دولت و مجلس شورای اسلامی رسید، همچنان به قوت خود باقی است. این بسته ۷۰۰ همتی برای کمک به صنایع کوچک و متوسط با هدف جبران اختلاف قیمت ارز اجرائی شده است.

وزیر صمت در مورد مشکلات حوزه تأمین اجتماعی صنایع نیز توضیح داد: با برگزاری جلسات متعدد با مسئولان تأمین اجتماعی، تلاش کرده‌ایم شرایطی فراهم شود که هم صنایع به تعهدات خود عمل کنند و هم سازمان تأمین اجتماعی قادر به پرداخت حقوق بازنشستگان باشد. برگ این اساس، تمدید بیمه‌های درمانی و تسهیلات تا سه ماه، حسب درخواست وزارت صمت، انجام شده است.

وی با بیان اینکه تسهیلات ویژه‌ای

در شرایط اضطرار و روزهای آغازین جنگ تحمیلی سوم از سوی مراجع ذی‌صلاح مصوبات لازم اتخاذ و ابلاغ شد که در نهایت موجب تسهیل‌گری‌بیشتر در تجارت گردید.

وی اظهار کرد: ترخیص ۱۰۰ درصدی کالاهای اساسی با کمترین زمان و با همراهی و همکاری دستگاه‌های همجوار که منجر به ترخیص حدود سه میلیون تن کالاهای اساسی در ایام جنگ شد.

رئیس کل گمرک ایران با اشاره به شرایط حساس جنگ تحمیلی سوم اظهار کرد: گمرکات سراسر کشور به ویژه گمرکات

در بازدید وزیر صمت از صنایع اصفهان و چهارمحال و بختیاری:

اولویت بندی صنایع برای واردات تجهیزات و مواد اولیه

به همکاری‌های دو وزارتخانه، به سرعت مواد اولیه پتروشیمی‌ها تأمین می‌شود و مشکلی در این بخش وجود ندارد.

وی بر اهمیت نقش کلیدی تولید در اقتصاد تأکید کرد و یادآور شد: تولید قابل جایگزینی با هیچ چیز نیست. پول پرقدرتی که وارد چرخه اقتصاد کشور می‌شود، تنها پول تولید است از این‌رو مسئولان و فعالان اقتصادی بایستی با تمام توان برای حفظ اشتغال و ارتقاء تولید در این زمینه صورت گرفته است.

اتابک در پایان پیشنهاد به اتاق بازرگانی ایران برای مشارکت در بازسازی واحدهای صنعتی اشاره کرد و گفت: این پیشنهاد برای مدیریت بخشی از کارهای بازسازی در استان‌های مختلف، به‌طور جدی لازم با رئیس‌جمهور و سایر دستگاه‌ها در این زمینه صورت گرفته است.

بیشترین لطمه از حملات آمریکایی-صهیونی به بخش صنعت وارد شد

وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین با اشاره به اینکه بیشترین لطمه از حملات آمریکایی-صهیونی بخش صنعت وارد شد، گفت: حمله به زیرساخت‌های تولیدی و صنعتی خلاف قوانین بین‌المللی و در حال پیگیری است.

وی در نشست با استاندار سرپرست صنایع آسیب‌دیده به چرخه تولید دانست و در خصوص تأمین ارز، برای واردات ورق‌های فولادی و سایر مواد پتروشیمی‌ها افزود: وجود محدودیت‌های ارزی در کشور، از ضرورت نیاز فولاد و سایر اقلام مورد نیاز پتروشیمی‌ها، تأمین خواهد شد. وزیر صمت با بیان اینکه صنایع پتروشیمی نیازهای خود را اعلام کردند که در این رابطه وزارت نفت نیز در این زمینه همکاری لازم را خواهد داشت، ادامه داد: با توجه

بازار خودرو در فاز انتظار؛ ترمز معاملات کشیده شد

اتر مستقیم و فوری بر قیمت‌ها نگذاشته‌اند، اما بر ذهنیت فعالان بازار سایه انداخته‌اند. نتیجه این تأثیر، افزایش سطح احتیاط و کاهش تمایل به انجام معاملات بوده است.

یکی از پیامدهای مهم این شرایط، تغییر در شیوه قیمت‌گذاری است. در گذشته، بازار خودرو به‌شدت به اخبار و نوسانات بیرونی واکنش نشان می‌داد و فروشندگان با هر تغییر کوچک، قیمت‌ها را به‌سرعت تعدیل می‌کردند. اما اکنون این رفتار جای خود را به رویکردی محافظه‌کارانه‌تر داده است. فروشندگان ترجیح می‌دهند تا دریافت سیگنال‌های مشخص، از تغییرات سریع در قیمت‌ها خودداری کنند.

نگاهی به جزئیات قیمت برخی خودروها نیز این روند را تأیید می‌کند. افزایش قیمت‌ها در بسیاری از مدل‌ها محدود و تدریجی بوده و در برخی موارد حتی کاهش‌های جزئی نیز مشاهده شده است. البته در این میان، برخی خودروها رفتار متفاوتی داشته‌اند و رشد بیشتری را تجربه کرده‌اند، اما این موارد بیشتر به شرایط خاص عرضه و تقاضای بازار است. در کنار این عوامل، فضای روانی ناشی از تحولات منطقه‌ای نیز بی‌تأثیر نبوده است. اگرچه این تحولات

خودروهای با پلاک سال جدید بیشتر به چشم می‌خورد.

بازاری که در آن همه منتظرند

به گفته فعالان بازار، ریشه این رفتار را باید در چند عامل کلیدی جست‌وجو کرد. نخست، ابهام در وضعیت تولید خودرو است. چالش‌های مرتبط با تأمین قطعات، محدودیت‌های وارداتی و نبود چشم‌انداز روشن از سیاست‌های صنعتی، نگرانی‌هایی درباره کاهش عرضه در ماه‌های آینده ایجاد کرده است. همین نگرانی باعث شده عرضه‌کنندگان از فروش شتاب‌زده پرهیز کنند.

آتپور که فعالان بازار می‌گویند عامل دوم، به شرایط کلی اقتصاد بازمی‌گردد. نوسانات نرخ ارز، استمرار تورم و نبود قطعیت در سیاست‌های اقتصادی، فضایی را شکل داده که در آن تصمیم‌گیری دشوارتر از گذشته شده است. در چنین شرایطی، طبیعی است که فعالان بازار ترجیح دهند به جای پذیرش ریسک، منتظر روشن‌تر شدن مسیر متغیرهای کلان بمانند.

در کنار این عوامل، فضای روانی ناشی از تحولات منطقه‌ای نیز بی‌تأثیر نبوده است. اگرچه این تحولات

مرزی و شهرهای بندری و ساحلی خصوصا شهیدرجایی حتی در ایام تعطیل نیز به‌صورت شبانه‌روزی در حال خدمت‌رسانی به مردم و کشور بودند تا در تأمین کالاهای اساسی و مواد غذایی و دارو خللی ایجاد نشود. در ابتدای این نشست، محمد آشوری - استاندار هرمزگان - ضمن تقدیر از عملکرد مثبت و عالی گمرکات استان و حمایت این سازمان از زنجیره تأمین نیازهای اساسی کشور و همکاری با فعالان اقتصادی برای حمایت از تولید، تأمین و ترخیص کالاهای مورد نیاز کشور، به شرایط ویژه اقتصادی کشور و آنچه از آن به‌عنوان «جنگ اراده‌ها و جنگ تکنولوژی» اشاره و تأکید کرد: گشایش‌های ایجاد شده در ماه‌های اخیر پروژه جنگ تحمیلی سوم، حاصل کار جمعی، اندیشه‌روزی هدفمند و تصمیم‌سازی‌های دقیق در قرارگاه اقتصادی بوده است.

خبر

نقش زنان کارآفرین در ارتقای تاب‌آوری اقتصادی ایران

مشاور امور زنان و خانواده سازمان توسعه تجارت در یادداشتی به موضوع زنان کارآفرین و تاب‌آوری تجارت در ایران در پرتو شعار سال ۱۴۰۵ پرداخت.

فاطمه شمشیری، مشاور امور زنان و خانواده سازمان توسعه تجارت ایران در یادداشتی برای خبرگزاری مهر با محوریت زنان کارآفرین و تاب‌آوری تجارت در ایران در پرتو شعار سال ۱۴۰۵- اقتصاد مقاومتی در سایه اتحاد ملی و امنیت ملی- پرداخت. در شرایطی که نظام اقتصادی بین‌المللی با سطوح بی‌سابقه‌ای از عدم قطعیت، تشدید تنش‌های ژئواکونومیک و اختلال در زنجیره‌های تأمین مواجه است، بسیاری از کشورها در حال بازتعریف و بازآرایی راهبردهای اقتصادی خود هستند. در این میان، تجربه جمهوری اسلامی ایران نشان می‌دهد اتکا به ظرفیت‌های درون‌زا و فعال‌سازی بازیگران کمتر دیده‌شده، به‌ویژه در چارچوب تحقق شعار سال ۱۴۰۵، می‌تواند به‌عنوان یکی از مسیرهای مؤثر در ارتقای تاب‌آوری اقتصادی مورد توجه قرار گیرد.

در این چارچوب، نقش زنان کارآفرین در تقویت بنیان‌های تولید، توسعه تجارت و حفظ پویایی کسب‌وکارها، اهمیتی مضاعف یافته است. زنان فعال اقتصادی در سال‌های اخیر توانسته‌اند با بهره‌گیری از رویکردهای خلاقانه، انعطاف‌پذیری عملیاتی و تمرکز بر بازارهای جایگزین، بخشی از آثار محدودیت‌های تجاری را مدیریت کرده و به استمرار جریان تولید و صادرات کمک کنند؛ امری که هم‌راستا با جهت‌گیری‌های کلان اقتصادی کشور و مفاد مورد تأکید در شعار سال ارزیابی می‌شود. ویژگی متمایز این حضور، صرفاً در افزایش مشارکت کمی خلاصه نمی‌شود، بلکه در کیفیت و ماهیت تعاملات اقتصادی قابل مشاهده است. بسیاری از زنان کارآفرین با تکیه بر مهارت‌های ارتباطی، دقت در فرآیندها و توانمندی در ایجاد اعتماد در روابط تجاری، موفق به شکل‌دهی و توسعه شبکه‌های غیررسمی اما کارآمد در تجارت منطقه‌ای و فرامرزی شده‌اند. این شبکه‌ها، به‌ویژه در شرایط محدودیت یا اختلال در مسیرهای رسمی تجارت، به‌عنوان ظرفیتی راهبردی قابل اتکا محسوب می‌شوند.

در کنار این کارکرد اقتصادی، نقش اجتماعی زنان نیز به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های کلیدی در تحلیل تاب‌آوری ملی، شایان توجه است. زنان در جامعه ایرانی همواره نقش مهمی در حفظ انسجام خانواده ایجاد ثبات روانی و اجتماعی ایفا کرده‌اند. این ثبات، به‌عنوان زیرساختی مؤثر در ارتقای بهره‌وری، بهبود کیفیت تصمیم‌گیری و تداوم فعالیت‌های اقتصادی، تأثیر مستقیم و غیرمستقیم بر عملکرد اقتصاد ملی دارد و در راستای اهداف کلان شعار سال قابل تحلیل است.

بر این اساس، هم‌افزایی میان نقش اقتصادی و اجتماعی زنان می‌تواند از عوامل تعیین‌کننده در مدیریت پیامدهای شرایط پرچالش اقتصادی دانست. زنانی که به‌صورت هم‌زمان در عرصه‌های کسب‌وکار و خانواده ایفای نقش می‌کنند، عملاً در خط مقدم ایجاد تعادل میان فشارهای اقتصادی و پایداری اجتماعی قرار دارند و نقش آفرینی آنان در تحقق اهداف اقتصادی کشور، از جمله محورهای مورد تأکید در شعار سال ۱۴۰۵، حائز اهمیت است. در چنین شرایطی، حرکت به‌سوی راهکارهایی نظیر توسعه صادرات دیجیتال، تمرکز بر بازارهای منطقه‌ای، بهره‌گیری از سازوکارهای نوین مالی، ارتقای بهره‌وری و تقویت تیم‌های بومی، بیش از پیش ضرورت یافته است. مشارکت فعال زنان کارآفرین در طراحی و اجرای این راهکارها می‌تواند از افزایش اثربخشی سیاست‌های اقتصادی و تسریع در دستیابی به اهداف تعیین‌شده کمک کند. در مجموع، تجربه ایران بیانگر آن است که مقدم ارزیابی اقتصادی، صرفاً برآمده حاصل تعامل چندلایه میان نهادهای سیاست‌گذار، بخش خصوصی و بازیگران اجتماعی است. در این میان، زنان کارآفرین با ایفای نقش پیونددهنده میان این حوزه‌ها، جایگاهی فراتر از یک کنشگر اقتصادی صرف دارند و می‌توانند به‌عنوان یکی از ارکان تحقق عملی شعار سال ۱۴۰۵ مورد توجه قرار گیرند. با توجه به افزایش توجه جهانی به مفاهیمی نظیر توسعه فراگیر و اقتصاد مقاوم در برابر شوک‌ها، بازتعریف و تقویت نقش زنان در اقتصاد، به‌ویژه در چارچوب راهبردهای ملی، می‌تواند به‌عنوان یکی از محورهای مهم تعاملات و گفت‌وگوهای بین‌المللی نیز مطرح شود. تحقق این مهم، مستلزم شکل‌گیری هم‌افزایی مؤثر و هدفمند میان نهادهای حکمیتی، فعالان اقتصادی و بازیگران اجتماعی است تا زمینه‌ساز تداوم رشد، پویایی و تاب‌آوری اقتصاد ملی فراهم شود. /مهر

حبيب‌الله طاهرخانی معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی از پرداخت ۸۶۶ فقره تسهیلات قرض‌الحسنه ودیعه مسکن به آسیب‌دیدگان جنگ رمضان توسط بانک مسکن خبر داد. به گزارش قلم اقتصاد به نقل از پایگاه خبری بانک مسکن – هیبنا، معاون مسکن و ساختمان وزارت راه و شهرسازی در گفتگو با خبرنگار صدا و سیما، آخرین جزئیات از روند بازسازی واحدهای مسکونی آسیب‌دیده در سطح کشور و روند تسهیلات دهی بانک مسکن در حمایت از هموطنان را تشریح کرد.

اخبار

جانی تازه در کالبد دانش‌بنیان ها با تسهیلات ۱۳/۵ همتی بانک صنعت و معدن

بانک صنعت و معدن در سال گذشته بیش از

۱۳۵ هزار میلیارد ریال در قالب تسهیلات به شرکت های دانش بنیان پرداخت کرده است. به گزارش قلم اقتصاد به نقل از روابط عمومی بانک صنعت و معدن، این بانک در سال ۱۴۰۴ با پرداخت تسهیلاتی بالغ بر ۱۳/۵ همت به شرکت‌های دانش‌بنیان، نقش مؤثری در حمایت از این شرکت‌ها در زیست بوم فناوری و نوآوری کشور ایفا نموده است.

این رقم در سال ۱۴۰۳ برابر با ۸/۷ همت بوده که مقایسه آن با میزان تسهیلات در سال ۱۴۰۴ نمایانگر رشد ۴۱ درصدی پرداخت تسهیلات به شرکت های دانش بنیان کشور است.

گفتنی است، این بانک در سال های گذشته نیز به عنوان یکی از بزرگ ترین تأمین‌کنندگان مالی زیست بوم فناوری و نوآوری کشور با ارائه محصولات نوین بانکی، تخصیص انواع تسهیلات و ایجاد تنوع در سبد خدمات اعتباری خود، سهم عمده و قابل توجهی در تکمیل زنجیره ارزش، اشتغال آفرینی و افزایش ظرفیت بنگاه‌های اقتصادی دانش‌بنیان داشته است.

رونمایی بانک کشاورزی از « طرح اعتباری گندم»

مدیرعامل بانک کشاورزی در آیین رونمایی از «طرح اعتباری گندم» اعلام کرد بر اساس این طرح، پس از تحویل گندم به مراکز دولتی و تعیین بهای آن، کیف پول گندمکاران معادل ۳۰ درصد ارزش گندم تحویلی شارژ می‌شود تا کشاورزان بتوانند تا زمان واریز وجه خرید تضمینی، نیازهای معیشتی و تولیدی خود را تأمین کنند.

به گزارش قلم اقتصاد به نقل از روابط عمومی بانک کشاورزی، وهب مقفی‌نیا در مراسم رونمایی از این طرح که روز دوشنبه ۳۱ فروردین در ساختمان مرکزی بانک کشاورزی برگزار شد، با اشاره به همزمانی این نشست با «روز گندم و نان» گفت: گندم و نان تنها یک کالای مصرفی نیستند، بلکه نمادی از امنیت غذایی و پایداری تولید ملی محسوب می‌شوند و حمایت از گندمکاران باید در قالب رویکردی پایدار دنبال شود.

وی با اشاره به چالش فاصله زمانی میان تحویل گندم و پرداخت وجه خرید تضمینی افزود: این فاصله که اغلب به دلیل زمان‌بر بودن تأمین و تخصیص منابع ایجاد می‌شود، می‌تواند فشار اقتصادی بر کشاورزان وارد کند. به همین دلیل بانک کشاورزی با طراحی «طرح اعتباری گندم» تلاش کرده است قدرت خرید گندمکاران در این دوره حفظ شود.

بر اساس این طرح، پس از تحویل گندم و تعیین ارزش آن، کیف پول «ترمه» در بستر گزین‌بین معادل ۳۰ درصد بهای محصول شارژ می‌شود و کشاورزان می‌توانند از طریق سپور اپلیکیشن «باران» از این اعتبار برای خرید از فروشگاه‌های طرف قرارداد، اعصا از تأمین نهاده‌های کشاورزی یا مایحتاج خانوار، استفاده کنند.

منفی‌نقا تأکید کرد استفاده از این اعتبار کاملاً اختیاری است و در صورت عدم استفاده، هیچ مبلغی از کشاورز کسر نخواهد شد. همچنین هنگام واریز وجه خرید تضمینی، تنها میزان اعتبار استفاده‌شده به همراه کارمزد ماهانه ۰.۵ درصد از مطالبات کسر می‌شود.

وی در پایان با اشاره به نقش بانک کشاورزی در زنجیره خرید تضمینی گندم و تأمین مالی بخش کشاورزی گفت: این بانک در سال ۱۴۰۴ بیش از ۲۷۸ هزار میلیارد تومان منابع مالی برای تقویت امنیت غذایی و توسعه بخش کشاورزی تخصیص داده و اجرای طرح اعتباری گندم نیز در راستای حمایت از تولید داخلی و کاهش فشار نقدینگی بر گندمکاران طراحی شده است.

در قالب طرح برنا؛ بانک ملت به کسب و کارها ۱۰ میلیارد تومان تسهیلات می دهد

بانک ملت در راستای تأمین نقدینگی و پشتیبانی جریان کسب و کار مشتریان، در قالب طرح "برنا" ۱۰ میلیارد تومان به متقاضیان

تسهیلات می دهد. به گزارش قلم اقتصاد به نقل از روابط عمومی بانک ملت، جامعه هدف این طرح تمامی دارندگان حساب جاری صاحب کسب و کار امرا از اشخاص حقیقی و حقوقی است که در قالب آن امکان دریافت تسهیلات سرمایه در گردش تا سقف ۱۰۰ میلیارد ریال برای متقاضیان فراهم شده است.

بر اساس این گزارش، تاریخ شروع اعطای تسهیلات در قالب بانک ملت، در بانک ملت ابتدای اردیبهشت ماه سال ۱۴۰۵ و تاریخ پایان طرح پایان شهریور ماه امسال خواهد بود. افزایش حداقل دو برابری معدل سه ماهه حساب جاری در زمان درخواست تسهیلات نسبت به معدل سه ماهه منتهی به ۳۰ دی ماه ۱۴۰۴ و رعایت افزایش معدل سه ماهه به میزان حداقل یک میلیارد ریال از جمله شرایط ورود به طرح برنا است ضمن این که مشتریانی که تاریخ افتتاح حساب جاری آنان پس از تاریخ ۳۰ دی ماه ۱۴۰۴ باشد بدون نیاز به رعایت افزایش دو برابری معدل و صرفاً به شرط دارا بودن حداقل معدل سه ماهه یک میلیارد ریالی، امکان ورود به طرح را خواهند داشت.

این گزارش حاکی است، متقاضیان واجد شرایط می توانند برای دریافت تسهیلات برنا به شعب بانک ملت در سراسر کشور مراجعه کنند. دکتر آیت اله ابراهیمی مدیرعامل بانک سپه در پیامی به مشتریان ضمن عذرخواهی صمیمانه به دلیل شرایط حادث شده، گفت: مدیران و کارکنان، خود را در برابر ارائه خدمات مطلوب بانکی به مشتریان همواره مسئول و پاسخگو دانسته و مسیر خدمت‌رسانی را با قوت هرچه بیشتر و کسب رضایت مشتریان را وفادار ادامه می دهیم. در متن کامل این پیام آمده است: مشتریان گرانقدر بانک سپه با سلام و احترام؛ با تسلیت و تیریک شهادت مظلومانه امام امت و شهدای گرانقدر جنگ تحمیلی سوم، با قلبی سهرشار از سپاس و تقدیر عمیق، به‌یمنایندگی از خانواده بزرگ بانک سپه بر خود واجب می‌دانم در این برهه حساس، با شما همراهان ارجمند و شرکای

معاون مسکن و ساختمان وزیر راه و شهرسازی:

۸۶۶ خانوار از بانک مسکن تسهیلات قرض‌الحسنه ودیعه جنگ رمضان دریافت کردند

طاهرخانی با اشاره به فرآیند تخصیص تسهیلات قرض‌الحسنه ودیعه مسکن طی ۱۰ روز اخیر، گفت: بر اساس آخرین گزارش‌ها، از مجموع ۱۲۱۳ متقاضی که در بانک مسکن تعیین شعبه شده‌اند، تاکنون ۸۶۶ خانوار موفق به دریافت قطعی تسهیلات خود شده‌اند. مابقی متقاضیان نیز به محض مراجعه به شعبه، تسهیلات خود را دریافت خواهند کرد.

وی خاطرنشان کرد: این تسهیلات به صورت ویژه به هموطنانی تعلق می‌گیرد که در جنگ خانه‌هایشان آسیب دیده و یا تخریب شده و امکان اسکان ندارند. این فرآیند به صورت مستمر و روزانه در حال انجام است و پیش‌بینی می‌شود در هفته پیش رو، تمامی واجدین شرایط تحت پوشش کامل این طرح قرار بگیرند.

معاون وزیر راه و شهرسازی در بخش دیگری از این گفتگو به ارزیابی ۷۳ هزار واحد مسکونی آسیب‌دیده در شهرها و روستاهای کشور (به استثنای کلان‌شهرها و تهران) اشاره کرد و گفت: تاکنون عملیات تعمیراتی ۲۵هزار واحد که دچار

قلم اقتصاد کارنامه بازار سرمایه در ۱۴۰۴ را بررسی کرد:

سال پرتنش بورس؛ احتیاط جای اعتماد را گرفت

روبه‌رشدترین دوره‌های خود طی

سال‌های اخیر قرار داشتند. بررسی داده‌های عملکردی، به‌ویژه آمارهای فدراسیون بورس‌های جهان، نشان می‌دهد که بازار سهام ایران پیش از بروز شوک‌های ناشی از تحولات منطقه‌ای، روندی پایدار، کم‌ریسک‌تر و همراه با جذب نقدینگی تازه را تجربه می‌کرد.

از منظر رفتاری، پیش از وقوع شوک‌های سیاسی، جریان نقدینگی حقیقی‌ها در سطحی نزدیک به تعادل قرار داشت؛ یعنی نه ورود قابل‌توجهی دیده می‌شد و نه خروج شدید. شاخص کل اغلب در یک کانال صعودی ملایم حرکت می‌کرد و گروه‌هایی مانند پتروشیمی، فلزات اساسی، پالایشی‌ها و سهام کوچک‌تر در فرابورس سهم عمده‌ای در ایجاد

پایانی سال تحت سایه قرار داد، غالبه ریسک‌های سیاسی و افزایش ابهامات بین‌المللی بود؛ عواملی که نه تنها جریان نقدینگی را محدود کردند، بلکه موجب شدند بسیاری از سهام با وجود گزارش‌های مطلوب، بازتاب مناسب خود را در قیمت‌ها نشان ندهند. افت ۰.۷۲۲ درصدی شاخص کل در زمستان تأییدی بر فضایی است که احتیاط و انتظار جای تصمیم‌گیری فعال و سرمایه‌گذاری تازه را گرفت.

عملکرد بورس تهران در سال گذشته بار دیگر این واقعیت را برجسته کرد که بازار سرمایه کشور بیش از آنکه از عوامل بنیادی و درونی اثر بپذیرد، در برابر متغیرهای بیرونی آسیب‌پذیر است. این گزارش تحلیلی با نگاهی دقیق‌تر به روندها، چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی بازار، تلاش می‌کند تصویری روشن از آنچه در سال ۱۴۰۴ بر بورس تهران گذشت ارائه دهد.

عملکرد بورس تهران در سال گذشته بار دیگر این واقعیت را برجسته کرد که بازار سرمایه کشور بیش از آنکه از عوامل بنیادی و درونی اثر بپذیرد، در برابر متغیرهای بیرونی آسیب‌پذیر است. این گزارش تحلیلی با نگاهی دقیق‌تر به روندها، چالش‌ها و فرصت‌های پیش‌روی بازار، تلاش می‌کند تصویری روشن از آنچه در سال ۱۴۰۴ بر بورس تهران گذشت ارائه دهد.

عملکرد درخشان بورس پیش از بحران منطقه‌ای
به گزارش قلم اقتصاد، در آستانه جنگ رمضان در سال ۱۴۰۴، بورس تهران و فرابورس ایران در یکی از متعادل‌ترین و درعین‌حال

کرد که رفتار سرمایه‌گذاران به سمت احتیاط مطلق حرکت کند و حتی در مقطعی تصمیم به تعطیلی موقت بازار گرفته شد تا از افزایش التهاب و فشار فروش جلوگیری شود.

این کارشناس بازار سرمایه با اشاره به شرایط بورس تهران در سال ۱۴۰۴ اظهار کرد: بازار سهام در این سال تحت تأثیر مجموعه‌ای از ریسک‌های ژئولیتیککی قرار گرفت؛

ریسک‌هایی که شدت آن‌ها در سال‌های اخیر کم‌سابقه بوده و فضای کلی معاملات را تحت تأثیر قرار داد. وی گفت تشدید تنش‌های نظامی و شکل‌گیری فضای نااطمینانی باعث شد رفتار سرمایه‌گذاران به سمت احتیاط حرکت کند و در مقطعی نیز فشار فروش در بازار افزایش یابد.

وی افزود: در نهایت سطح این ریسک‌ها به حدی رسید که برای مدیریت شرایط و جلوگیری از تشدید هیجانات، تصمیم به تعطیلی موقت بازار سهام گرفته شد تا از افزایش التهاب و نوسان‌های شدید شاخص جلوگیری شود.

به این بستر دیده می‌شد. او همچنین اشاره کرد که برای مشتریان با حداقل پنج فقره چک واگذاری و نقدشده (به راه) حداقل مبلغ ۵۰ میلیون ریال برای هر چک)، به ازای هر فقره چک، مبلغ پنج میلیون ریال به سقف تسهیلات افزوده می‌شود. همچنین در صورت حفظ میانگین حساب حداقل معادل ۲۰ درصد مبلغ چک‌های نقدشده، یک درصد از مجموع مبلغ چک‌های واگذار شده در دوره سپرده‌گذاری نیز به سقف تسهیلات قابل تخصیص اضافه خواهد شد.

طرح «چکامه» از نظر بازپرداخت نیز با انعطاف‌پذیری قابل‌توجهی طراحی شده است؛ به‌طوری‌که تسهیلات سرمایه در گردش در قالب عقود مرابحه و خرید دین، به‌صورت یکجا و در دوره‌های سه، شش و ۹ ماهه پرداخت می‌شود. همچنین سایر تسهیلات در قالب عقد مرابحه و به‌صورت اقساط ماهیانه در بازه زمانی ۶ تا ۳۶ ماه قابل بازپرداخت خواهد بود. نرخ سود این تسهیلات نیز متناسب با مدت سپرده‌گذاری تورم، در سطح مطلوبی قرار نگیرد.

وی در پایان تأکید کرد: مجموعه این عوامل باعث شد بورس تهران در سال ۱۴۰۴ نتواند نقش یک بازار پیشرو در میان بازارهای دارایی را ایفا کند و بخش عمده‌ای از معاملات در فضایی محتاطانه و همراه با نوسان‌های محدود دنبال شود.

مدیرعامل بانک سپه:

مسیر خدمت‌رسانی را با قوت هرچه بیشتر و کسب رضایت مشتریان وفادار ادامه می دهیم

مذبوحانه‌ای انجام دادند تا خدمات بانکی را به‌طور کامل متوقف و کشور را با مشکلات و اختلالات مالی درگیر نمایند که در این عرصه شکست خوردند. با این حال به‌سبب شرایط حادث‌شده و پیامدهای ناشی از آن، ارائه بخشی از خدمات ضروری و غیرضروری بانک با کندی یا توقف موقت مواجه شد. هرچند این وضعیت، خارج از اراده و کنترل مستقیم بانک و در شرایط جنگی بود، لیکن مدیران و کارکنان، خود را در برابر ارائه خدمات مطلوب بانکی به‌مشتریان، همواره مسئول و پاسخگو دانسته و می‌دانند و از اینکه این رویکرد موجب وقفه در انجام برخی امور بانکی و به‌تبع آن مدیریت مالی شما را با مشکلاتی مواجه کرد، صمیمانه عذرخواهی می‌کنیم.

قلم اقتصاد

بانک، بیمه و بورس

سه شنبه اردیبهشت ۱۴۰۵ سال نهم، شماره ۷۶۷

۳

اخبار

بانک صادرات ایران، بانک حامی جوانان با پرداخت ۳۴ همت وام ازدواج

بانک صادرات ایران با پرداخت بیش از ۳۴ همت وام ازدواج در سال ۱۴۰۴، عنوان دومین بانک کشور در حمایت ویژه از تشکیل

خانواده را از آن خود کرد و در ساختن نخستین پایه‌های زندگی زناشویی جوانان شریک شد.

به گزارش قلم اقتصاد به نقل از روابطعمومی بانک صادرات ایران، طی ۱۲ ماهه سال گذشته، تمرکز ویژه‌ای بر حمایت از تشکیل خانواده جوانان در بانک صادرات ایران وجود داشت به نحوی که در این مدت ۱۰۱ هزار و ۴۳۷ فقره وام قرض‌الحسنه «ازدواج و تهیه جهیزیه» توسط این بانک پرداخت شده که نسبت به مدت مشابه در سال ۱۴۰۳، حدود ۲۲ درصد رشد داشته است. ارزش این وام‌ها، ۳۴۰ هزار و ۳۳۸ میلیارد ریال برآورد شده که این میزان نیز از رشد ۲۳ درصدی حکایت دارد.

بانک صادرات ایران در سال ۱۴۰۴ مجموعاً بیش از ۲۹۹ هزار فقره انواع وام‌های قرض‌الحسنه و حمایتی به ارزش بیش از ۶۳۴ هزار میلیارد ریال در ۲۴ سر فصل پرداخت کرده که در بین همه آنها، وام ازدواج رکورددار بیشترین پرداختی در تعداد و ارزش ریالی قرار دارد. طبق آمارهای بانک مرکزی نیز بانک صادرات ایران در سال گذشته جایگاه دوم شبکه بانکی کشور در اعطای وام ازدواج به متقاضیان را به خود اختصاص داده است.

با توجه به شیب صعودی اعطای این وام به زوج‌ها و نقش ویژه بانک صادرات ایران در حمایت از نسل جوان، انتظار می‌رود روند پرداخت وام در این بخش طی سال ۱۴۰۵ نیز با روندی رو به جلو ادامه داشته باشد.

رونمایی از طرح تسهیلاتی «چکامه» پست بانک ایران

مدیر امور استان‌ها و بازاریابی پست‌بانک ایران، با هدف حمایت از بخش‌های مختلف اقتصادی و توسعه خدمات اعتباری، طرح تسهیلاتی «چکامه» را به مدیریت شعب استان‌ها و مناطق ابلاغ کرد.

به گزارش قلم اقتصاد به نقل ازاداره کل روابطعمومی پست‌بانک ایران، این طرح که با هدف تقویت جذب منابع و به‌ویژه در شعب و واحه‌های بانکی روستایی تدوین و به تصویب هیأت‌مدیره رسیده است، بر ارائه خدمات رایفتی به مشتریان حقیقی و حقوقی متمرکز است که چک‌های ناشی از فروش کالا و خدمات خود را جهت وصول در سررسید به بانک واگذار می‌کنند.

بر اساس ضوابط طرح «چکامه»، تمامی فعالان اقتصادی دارای چک‌های واگذاری نزد شعب و واحه‌های روستایی پست‌بانک می‌توانند با توجه به تعداد و مبلغ چک‌ها و همچنین میانگین حساب خود در بازه زمانی یک تا ۱۲ ماهه، از تسهیلات با نرخ‌های مصوب و ترجیحی بهره‌مند شوند.

در همین راستا، سازوکارهای تشویقی متنوعی برای افزایش سقف تسهیلات در نظر گرفته شده است؛ به‌گونه‌ای که برای مشتریان با حداقل پنج فقره چک واگذاری و نقدشده (به راه) حداقل مبلغ ۵۰ میلیون ریال برای هر چک)، به ازای هر فقره چک، مبلغ پنج میلیون ریال به سقف تسهیلات افزوده می‌شود. همچنین در صورت حفظ میانگین حساب حداقل معادل ۲۰ درصد مبلغ چک‌های نقدشده، یک درصد از مجموع مبلغ چک‌های واگذار شده در دوره سپرده‌گذاری نیز به سقف تسهیلات قابل تخصیص اضافه خواهد شد.

طرح «چکامه» از نظر بازپرداخت نیز با انعطاف‌پذیری قابل‌توجهی طراحی شده است؛ به‌طوری‌که تسهیلات سرمایه در گردش در قالب عقود مرابحه و خرید دین، به‌صورت یکجا و در دوره‌های سه، شش و ۹ ماهه پرداخت می‌شود. همچنین سایر تسهیلات در قالب عقد مرابحه و به‌صورت اقساط ماهیانه در بازه زمانی ۶ تا ۳۶ ماه قابل بازپرداخت خواهد بود. نرخ سود این تسهیلات نیز متناسب با مدت سپرده‌گذاری تورم، در سطح مطلوبی قرار نگیرد.

وی در پایان تأکید کرد: مجموعه این عوامل باعث شد بورس تهران در سال ۱۴۰۵ نتواند نقش یک بازار پیشرو در میان بازارهای دارایی را ایفا کند و بخش عمده‌ای از معاملات در فضایی محتاطانه و همراه با نوسان‌های محدود دنبال شود.

جذب ۸۲۰۰ مشتری وینگری در بانک اقتصادنوین

تعداد حساب‌های «وینگر» افتتاح شده در بانک اقتصادنوین به ۸۲۰۰ فقره رسید.

به گزارش قلم اقتصاد به نقل از روابط عمومی بانک اقتصادنوین، «وینگر» حساب تعاملی بانک اقتصادنوین و فوتبالی‌ترین حساب بانکی است که با شعار «یک حساب بانکی، یک بازی پر موقعیت» خدمات جدیدی را به مشتریان ارائه می‌دهد.

کاربران این حساب علاوه بر دریافت خدمات معمول، می‌توانند طرح و رنگ کارت بانکی خود را با تنوع زیاد از شعب و یا به صورت برخط از طریق سامانه همراه نوین انتخاب کرده و در کوتاه‌ترین زمان ممکن آن را دریافت کنند. دارندگان حساب وینگر همچنین می‌توانند با حفظ و یا افزایش موجودی، شانس برنده شدن در جشنواره‌های وینگری را امتحان کنند. «وینگر» ویژه نسل جوانی که خدمات دیجیتال را ترجیح می‌دهد، علاقه‌مندان فوتبال که به دنبال تجربه‌ای متفاوت و هیونتند هستند و مشتریانی که به‌دنبال دسترسی آسان و برخط به خدمات بانکی‌اند، طراحی شده است.

